

eUprava

PORTAL eUPRAVE CRNE GORE

UPUTSTVO ZA KORIŠĆENJE PORTALA eUprava

Portal eUprava Crne Gore

Portal je pristupna tačka do različitih informacija i javnih usluga, koji su u nadležnosti državnih organa, kao i linkova prema organima lokalne samouprave i javnih službi, a osnovna namjena mu je da pored klasičnih puteva komunikacije između građana, pravnih subjekata sa državnom upravom, kao i unutar državne uprave, omogući elektronski način komunikacije putem korišćenja Interneta.

Predstavljanje informacija i javnih usluga

Prema nivou pristupa, informacije su klasifikovane na informacije od opšteg javnog interesa, uključujući tu i informacije o elektronskim uslugama, koje mogu da budu na raspolaganju svima i zaštićene informacije kojima mogu pristupiti samo registrovani korisnici.

Informacije i usluge na Portalu su grupisane na više načina, tako da korisnici lako pristupaju željenim uslugama. Informacije su na Portalu grupisane prema životnim situacijama, tako da prate sve značajnije situacije (obrazovanje, poslovanje, izdavanje dokumentata i dr.) ili pravnih lica (poslovanje i rad, dokumenta, finansije i dr.), prema ciljnim grupama kao usluge za fizička lica, pravna lica i javnu upravu.

Korisnici sistema i primjeri korišćenja

Portal podržava slijedeće kategorije korisnika:

- **Anonimni korisnici** – korisnici koji pristupaju Portalu anonimno, bez prethodne registracije;
- **Korisnici registrovani mail-om** - korisnici koji pristupaju Portalu registrujući se mail adresom, bez upotrebe kvalifikovanih i važećih certifikata;
- **Registrovani korisnici** – korisnici koji se na Portal prijavljuju pomoću kvalifikovanih i važećih digitalnih certifikata.

Anonimnim korisnicima Portal omogućava korišćenje usluga državne uprave na nivou informacija o procedurama, kontakt podatke za realizaciju procedura i ostale neophodne informacije o institucijama, kao i sve informacije od javnog značaja koje imaju karakter slobodnog pristupa. Ovi korisnici pristupaju Portalu kao bilo kom informativnom web sajtu i koriste ga na tom nivou.

Korisnicima registrovanim mail-om Portal omogućava korišćenje usluga državne uprave, pored dobijanja informacija, na nivou podnošenja zahtjeva za usluge koje ne trebaju digitalno potpisivanje.

Registrovani korisnici mogu biti fizička lica, pravna lica i zaposleni u javnoj upravi koji koriste usluge Portala kao i ovlašćeni službenici nadležnih institucija (zaposleni u javnim institucijama) zaduženi za kreiranje usluga i pružanje usluga na portalu eUprava.

Registrovani korisnici se prijavljuju preko kvalifikovanih digitalnih certifikata koje je izdalo neko od registrovanih certifikacionih tijela (CA) u Crnoj Gori. Portal eUprava mora da podržava korišćenje svih važećih kvalifikovanih digitalnih certifikata u trenutku završetka projekta. Za registrovane korisnike Portal prepoznaje kom tipu korisnika pripadaju (građanin, privredni subjekat, zaposlen u javnoj upravi, organ državne uprave) i korisniku dodjeljuje prava koja on može da ostvari na Portalu.

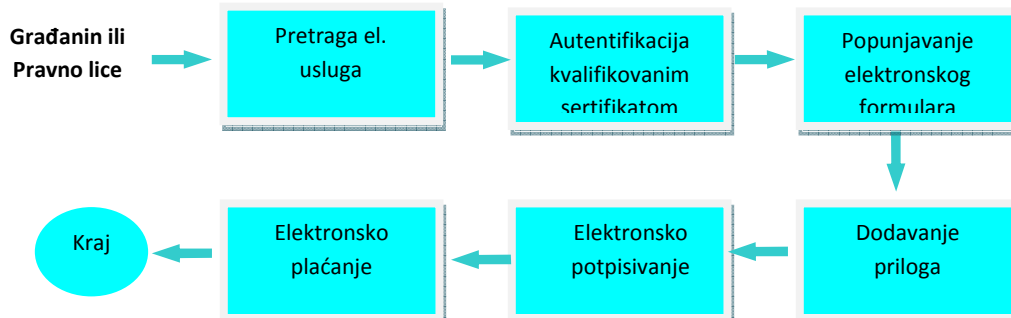
Registrovani korisnici mogu da koriste usluge Portala na najvišem nivou koji je implementiran, na primjer građani i firme mogu da, za određene usluge, pribave formular (zahtjev) neophodan

za dobijanje usluge, popune ga, elektronski potpišu, elektronski plate administrativnu taksu i elektronski pošalju zahtjev. Portal svaki zahtjev dodjeljuje nadležnoj instituciji, gdje se obrađuje klasično ili elektronski. Registrovani korisnik u svakom trenutku može provjeriti status svog zahtjeva. Ovakav postupak se odnosi i na fizička i na pravna lica. Registrovani korisnici zaposleni u institucijama koje su nadležne za javne usluge imaju dodijeljena odgovarajuća prava koje Portal prepoznaje, u zavisnosti od toga, mogu postavljati uslugu državne uprave, kreirati elektronske obrasce na Portalu, pratiti korisničke zahtjeve, administrirati elektronsku javnu raspravu na Portalu, itd. Portal čuva istoriju svih aktivnosti i identitete svih učesnika u procesu.

Registrovanim korisnicima je omogućeno:

- Autentifikacija na portalu korišćenjem kvalifikovanih digitalnih certifikata;
- Pretraživanje elektronskih javnih usluga po različitim kriterijumima, a najmanje po: ključnoj riječi, nadležnoj instituciji, tipu / kategoriji i imenu;
- Popunjavanje i elektronsko potpisivanje formulara;
- Dodavanje eventualnih priloga uz formular;
- Plaćanje preko sistema za ePlaćanje i praćenje statusa izvršavanje elektronske usluge;
- Dostavljanje dokumenata na način koji odaberu;

Na sljedećoj slici je prikazan primjer upotrebe portala eUprava od strane korisnika elektronskih usluga.

Slika 1: Primjer upotrebe portala eUprava od strane građana ili pravnih lica

Tehnički uslovi korišćenja Portala eUprava

Osnovno polazište tehničkih uslova jeste korišćenje pretraživača Internet Explorer verzija 5 i novije, kao i Mozilla Firefox verzija 2 i novije.

1. Za elektronsko potpisivanje dokumenta neophodno je instaliranje Java plug-ina.

http://www.java.com/en/download/inc/windows_new_ie.jsp

2. Za pregled uplatnica i obrazaca u pdf formatu potrebno je instalirati Adobe Acrobat Reader.

<http://get.adobe.com/reader/>

3. Izvršavanje nekih elektronskih usluga dostupno je samo korisnicima prijavljenim sa elektronskim certifikatom, u zavisnosti od potrebnog stepena autentifikacije koji zahtjeva organ državne uprave koji pruža uslugu.

- Preduslov za instaliranje elektronskog certifikata jeste posjedovanje USB tokena na kojem je smješten certifikat. Za više informacija pogledati slijedeće linkove:

<http://www.postacg-ca.me/main.php?idstr=514>

<http://www.postacg-ca.me/main.php?idstr=550>

Elektronski certifikati

Elektronski certifikat je elektronski dokument koji izdaje Certifikaciono tijelo. To je elektronska potvrda kojom se potvrđuje veza između podataka za provjeru elektronskog potpisa i identiteta potpisnika. Elektronski certifikat može se shvatiti kao digitalni identifikacioni dokument jer sadrži podatke o korisniku certifikata kao i podatke o njihovom izdavaocu.

Pošta Crne Gore je kvalifikovano Certifikaciono tijelo u Crnoj Gori i upravlja infrastrukturom javnih ključeva (PoštaCG-PKI) za javne potrebe države Crne Gore.

U okviru Pošte CG-PKI za potrebe davanja usluga certifikovanja uspostavljeno je certifikaciono tijelo sa samo-potpisanim certifikatom (Single Rooted Certification Authority) (PoštaCG-CA), koje izdaje kvalifikovane certifikate zainteresovanim fizičkim i pravnim licima.

PoštaCG-CA koristi jedno registraciono tijelo, koje radi u sastavu Pošte Crne Gore DOO i koje je ovlašćeno za provjeru identiteta korisnika u postupcima upravljanja certifikatima kao što su prvo izdavanje certifikata, obnova certifikata, opoziv certifikata, za odobravanje zahtjeva za izdavanje certifikata. Registraciono tijelo prosljeđuje odobrene zahtjeve operativnom.

Certifikati koje izdaje PoštaCG-CA se mogu koristiti za različite namjene u zavisnosti od politike certifikata. Politika certifikata je u svakom izdatom korisničkom certifikatu označena u ekstenziji

certificatePolicies u skladu sa specifikacijom u RFC-u (Internet X.509 Public Key Infrastructure Certificate and Certificate Revocation List (CRL) Profile).

Certifikate izdate od strane PoštaCG-CA je dozvoljeno koristiti za verifikaciju digitalnog odnosno elektronskog potpisa, verifikaciju identiteta i obezbjeđivanje povjerljivosti podataka.

Za više informacija pogledati link <http://www.postacg-ca.me/main.php?idstr=493>

Registracija i prijava

Fizička lica

Na Portalu eUprava možete se registrovati pomoću Vaše e – mail adrese odlaskom na stranu Registracija. Po uspješnom registrovanju dobićete na Vašu e – mail adresu poruku sa linkom preko koga ćete izvršiti verifikaciju i aktivaciju Vašeg naloga na Portalu.

Registracija

Polja oznacena zvjezdicom (*) su obavezna.

Ime:	<input type="text"/>	*	Država:	<input type="text"/>
Prezime:	<input type="text"/>	*	Telefon:	<input type="text"/>
JMB:	<input type="text"/>		Mobilni telefon:	<input type="text"/>
Adresa:	<input type="text"/>		E-pošta:	<input type="text"/>
Grad:	<input type="text"/>		Lozinka:	<input type="text"/>
Poštanski broj:	<input type="text"/>		Potvrda lozinke:	<input type="text"/>
Da li želite da primete obavještenja o izvršenoj usluzi na e-poštu?				☒
				
Unesite karaktere sa slike.		<input type="text"/>	*	
<input type="button" value="Registrujte se"/>		<input type="button" value="Odustanite"/>		

Ukoliko posjedujete elektronski certifikat, nije potrebno da se registrujete, već možete direktno otići na stranu Prijava.

Prijava

Prijava elektronskim certifikatom

PRIJAVITE SE

Online prijava

E-pošta:

Lozinka:

PRIJAVITE SE

[Zaboravili ste lozinku?](#)

[Ako nemate korisnicki nalog, ovdje se možete registrovati.](#)

Uputstva za korišćenje

Na strani Prijava možete se prijaviti na jedan od dva načina:

- 1) Unosom Vaše e – mail adrese i odgovarajuće lozinke u polja predviđena za to;
- 2) Klikom na dugme “Prijavite se” u modulu Prijava elektronskim certifikatom, ukoliko posjedujete elektronski certifikat

Prijavom na Portal eUprava imate mogućnost:

- Korišćenja i izvršavanja elektronskih usluga;
- Personalizacije Portala;
- Praćenje statusa pojedinih zahtjeva;
- Učestvovanja u Javnim raspravama;
- Prijave na određenje kategorije vijesti sa Portala eUprava;

Pravna lica

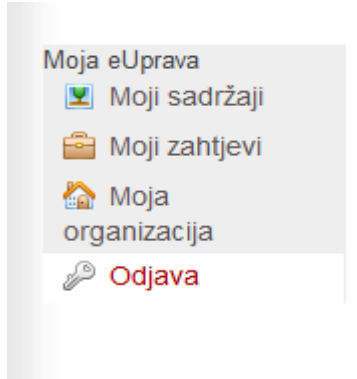
Procedura prijavljivanja i registracije Pravnih lica na Portal razlikuje se utoliko što je za registraciju pravnog lica potrebno da se prvi put registruje **ovlašćeno lice** (npr. direktor) ispred Pravnog lica koji će imati administratorsko pravo unutar svog preduzeća i moćiće da dodjeljuje prava na izvršavanje konkretnih usluga svojim zaposlenim koji su prijavljeni na Portal. Za prijavljivanje Pravnog lica na Portal neohodno je posjedovanje kvalifikovanog certifikata izdatog od strane Pošta CG-CA.

Postupak prijave pravnog lica:

- 1) Prva prijava elektronskim certifikatom Pravnog lica na Portal;

- 2) Prvom prijavljenom korisniku Pravnog lica automatski se dodjeljuju administratorska prava i on može izvršavati sve usluge na Portalu koje su namjenjene tom Pravnom licu;
- 3) Svaki sledeći zaposleni iz istog Pravnog lica koji se prijavi svojim certifikatom na Portal neće imati prava da izvršava usluge namjenjene pravnim licima dok mu administrator (prvo ovlašćeno lice) Pravnog lica ne dodjeli prava.

Pravno lice koje se prijavilo na Portal na stranici Moja eUprava ima meni kao na slici:

Odabirom opcije Moja organizacija otvara se administratorski dio za to Pravno lice, i ovaj prozor mogu otvoriti samo Pravna lica koja imaju ulogu administratora.

Administracija preduzeća							
Naziv firme	PDV broj	PIB	Adresa	Poštanski broj	Grad	Država	Akcija
S&T Crna Gora		02358514			Bul.revolucije 5		

© eUprava Crne Gore

Proces administriranja se započinje klikom na opciju Edit iz polja Akcija, gdje je omogućeno unošenje novih podataka o konkretnom preduzeću.

Unos novog preduzeća

*Naziv:

*PDV broj:

*PIB:

Adresa:

Grad:

Poštanski broj:

Država:

Telefon:

Faks:

Email:

Isto tako administrator može dodjeljivati prava na izvršavanje usluga svom drugom zaposlenom u konkretnom preduzeću čekirajući mu polje Ovlašćeno lice klikom na opciju Edit u polju Akcija za određenog zaposlenog.

Administracija preduzeća							
Naziv firme	PDV broj	PIB	Adresa	Pošanski broj	Grad	Država	Akcija
S&T Crna Gora		02358514			Bul.revolucije 5		
Ime	Prezime	Email	Digitalni certifikat	Ovlašćeno lice	Administrator	Akcije	
Milan	Marić	milan.marić@snt.me	SERIALNUMBER=10022 + CN=Milan Marić, OU=S&T Crna Gora 02358514, OU=Pravno lice, O=PostaCG, C=me	☒	☒		
Marina	Marković	marina.markovic@snt.me	SERIALNUMBER=10028 + CN=Marina Marković, OU=S&T Crna Gora 02358514, OU=Pravno lice, O=PostaCG, C=me	☐	☐		

Uprava

Korisnici koji posjeduju certifikat GOV.CA imaju mogućnost, ukoliko im je to pravo dodjeljeno, da izvršavaju usluge namjenjene Upravi (G2G usluge), na isti način kao što to rade fizička lica. **Da bi im se dodijelilo to pravo potrebno je da se obrate.....**

Moja eUprava

Na strani Moja eUprava imate mogućnost personalizacije Portala, koja je dostupna samo registrovanim korisnicima putem verifikovanih certifikata ili korisnika mailom logovanih na Portal eUprava.

The screenshot shows the 'Moja eUprava' portal interface. At the top, there are navigation tabs: NASLOVNA, eUSLUGE, MOJA eUPRAVA, VIJESTI, ePARTICIPACIJA, POMOĆ, and KONTAKT. On the left, a sidebar menu includes: Moja eUprava, Moj profil, Moji sadržaji, Moje vijesti, Moji zahtjevi, and Odjava. The main content area is titled 'Moje vijesti' and features two news sections. The first section is 'Vlada Crne Gore' with several bullet points about government meetings and decisions. The second section is 'Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije' with news about a scientific conference and a public tender. On the right side, there are utility boxes for 'Dobrodošli, Vesna Knezevic (odjava)', a search bar labeled 'Pretraživanje', and two search options: 'Pretraga PO POČETNOM SLOVU' and 'Pretraga PO NADLEŽNOM ORGANU'. At the bottom right, there is a box for 'Uputstva ZA KORIŠĆENJE' and a section for 'Nove usluge'.

U okviru strane **Moj Profil** možete urediti Vaše lične podatke. Preporuka je da popunite sva polja u profile, s obzirom da se podaci u njima koriste za automatsko popunjavanje obrasca,

prilikom korišćenja elektronskih usluga. Svi Vaši podaci su zaštićeni i ni pod kojim uslovom neće biti dostupni trećim licima.

Na strani **Moji sadržaji** uređujete sadržaj koji se prikazuje na naslovnoj strani Moja eUprava.

U okviru strane **Moje vijesti** možete se prijaviti na vijesti koje objavljuje Portal eUprava. Vijesti ćete dobijati putem elektronske pošte na adresu koju ste naveli prilikom registracije na Portal.

Strana **Moji zahtjevi** pruža mogućnost praćenja statusa svih Vaših zahtjeva koje ste uputili preko Portala eUprava. Svaki zahtjev sadrži sve detalje vezane za Vaš konkretni zahtjev, uključujući datume podnošenja, zavođenja i elektronskog djelovodnog broja od strane nadležnog organa, koji obrađuje Vaš zahtjev. Na strani Moji zahtjevi možete vidjeti poruke koje ste dobili kako od nadležnog organa koji obrađuje zahtjev, tako i od samog sistema odnosno Portala eUprava.

eUsluge

Na strani **eUsluge** možete pristupiti uslugama elektronske uprave. Usluge su podjeljene na usluge za Fizička lica, Pravna lica i Upravu.

The screenshot displays the eUprava portal interface. At the top, there is a navigation bar with the following menu items: NASLOVNA, eUSLUGE, MOJA eUPRAVA, VIJESTI, ePARTICIPACIJA, and POMOĆ. Below the navigation bar, the main content area is titled "eUsluge". Underneath this title, there are three tabs: "Fizička lica", "Pravna lica", and "Uprava". The "Fizička lica" tab is currently selected. Below the tabs, there is a grid of service categories, each with an icon and a text label:

Fizička lica	Pravna lica	Uprava
Poslovanje	Obrazovanje	
Dokumenti	Finansije	
Zdravlje	Rad	
Stanovanje i životna sredina	Registri	
Turizam	Statistička istraživanja podataka	
Javni red i mir		

Below the grid, there is a "Legenda" section with a row of icons and labels: eUsluga, Fizička lica, Pravna lica, Uprava, Obrazac, and Digitalni potpis.

Usluge možete potražiti preko životnih oblasti ili situacija klikom na odgovarajuću ikonu. Do željene usluge možete doći i preko linkova za pregled po Početnom slovu naziva usluge ili preko Naziva nadležnog organa koji pruža uslugu. Takođe, možete koristiti i klasičnu pretragu unosom dijela riječi ili cijele riječi iz naziva usluge.

Samim izborom usluge dobijate detaljnije informacije o usluzi, kao i mogućnost da je izvršite elektronskim putem. Za uspješno izvršenje elektronske usluge potrebno je instaliranje softvera Java i Adobe Reader na računaru sa kojeg se pristupa Portalu.

Popunjavanje elektronskog obrasca je sastavni dio procesa izvršavanja elektronske usluge na Portalu. Polja koja se na njemu nalaze na jasan način govore o traženom podatku pri čemu, za razliku od papirne forme, pružaju mogućnost kontrole unijetog sadržaja. Na taj način se korisniku dostavlja informacija o tome da li su unijeti podaci korektni ili ne. U slučaju da je određeni podatak neophodno unijeti, a korisnik to nije učinio, sistem će prikazati adekvatnu poruku i onemogućiti nastavak procesa dok se greška ne ispravi.

Posebna pogodnost elektronskih obrazaca na Portalu jeste mogućnost automatskog preuzimanja podataka iz korisničkog profila.

Plaćanje

Plaćanje na portalu eUprave se može izvršiti gotovinskim plaćanjem u Pošti Crne Gore ili bilo kojoj banci, unošenjem podataka sa uplatnice koju generiše Portal.

Izbor željenog načina plaćanja obavlja se nakon uspješno podnijetog zahtjeva. Uslugu ne morate plaćati neposredno po podnošenju zahtjeva, već u predviđenom roku. Ukoliko ne izvršite uplatu u predviđenom roku, zahtjev će biti odbijen. Po izvršenoj uplati, status uplate će biti automatski promjenjen iz statusa "Nije plaćeno" u "Plaćeno".

U tom trenutku organ zadužen za sprovođenje usluge, za koju ste podnijeli zahtjev, preuzima Vaš zahtjev na obradu. Uvid u sve detalje uplate imate na strani Moji zahtjevi.

Ukoliko ste platili administrativnu taksu za uslugu koja je to zahtjevala, organ zadužen za obradu Vašeg zahtjeva će nakon pristupiti obradi Vašeg zahtjeva i dodjeliti mu status „Obraden” (pod uslovom da je sve regularno popunjeno od strane krajnjeg korisnika).

Dostava zahtjevanih dokumenata preko Portala

---

eParticipacija

Participacija je učešće građana, u nekom društvenom procesu, donošenju odluka bitnih za njihov život i društvenom životu zajednice, kao i uslugama u zajednici i preuzimanje odgovornosti kako u samom procesu realizacije, tako i u odnosu na rezultate. To je najneophodniji i najvažniji uslov demokratije i civilnog društva.

eParticipacija odnosno elektronska participacija je termin koji podrazumijeva upotrebu informaciono - komunikacionih tehnologija u procesima javnog upravljanja i vladanja. Obezbeđuje kvalitetniji kontakt između građana i predstavnika vlasti bez nužnosti fizičkog prisustva aktera dijaloga. eParticipacija je u potpunoj korelaciji sa elektronskom demokratijom - *eDemokratija* i elektronskim upravljanjem - *eUpravljanje*.

Alati elektronske participacije mogu biti wiki platforme, društvene mreže - *social networking siteovi*, blogovi, skype telefonija i druge aplikacije bazirane na Web 2.0 tehnologiji.

Portal eUprava Crna Gore apsolutno podržava koncept eParticipacije uključivanjem svih zainteresovanih građana u procese Javnih rasprava.

Na strani Javne rasprave svi zainteresovani mogu slati komentare, sugestije i prilagati dokumente u vezi sa predmetom javnih rasprava.

eParticipacija
Javne rasprave

Nova Javna rasprava

Iako je Odbor direktora Rudnika boksita, na sjednici koja je održana juče popodne u KAP-u, dao saglasnost da se proda dio nekretnina, garancije za isplatu dijela otpremnine radnici nijesu dobili.

Iako je Odbor direktora Rudnika boksita, na sjednici koja je održana juče popodne u KAP-u, dao saglasnost da se proda dio nekretnina, garancije za isplatu dijela otpremnine radnici nijesu dobili.

Vlasnik Rudnika ruski CEAC duguje sindikalni dio otpremnine za 156 radnika koji su se prije dva dana u znak protesta zatvorili u sindikalnim prostorijama.

Njavili su da će sačekati sa najavljenom blokadom odvoza rude jer će danas razgovarati sa izvršnim direktorom **Igorom Kisenkovim**. Predsjednik sindikata Boksita **Borisav Bojanović** rekao je sinoć da radnici traže čvrste garancije da će do 30. decembra dobiti sindikalni dio otpremnine koji po radniku iznosi u prosjeku po 11.000 eura.

Komentari:

6J TR

Unesite broj/kod sa slike:

Dodaj dokument:

Dodaj dokument:

Dodaj dokument:

Unesite vaš komentar

Organ državne uprave koji pokrene javnu raspravu, zadržava pravo da ne objavi u cjelini ili djelimično komentare koji nisu u vezi sa predmetom javne rasprave.

Kontakt

Sva pitanja, prijedloge ili primjedbe koje imate u vezi Portala eUprava, možete poslati direktno na stranici Kontakt, korištenjem kontakt forme.

Pitanja i sugestije vezana za konkretne elektronske usluge biće prosljeđena licima imenovanim od strane institucija nadležnih za sprovođenje iste.

Postavite pitanje

Ime/nadimak:

Vaša e-mail adresa:

Naslov:

Tekst poruke:

Unesite karaktere sa slike:

Pošaljite poruku